Sunet și imagine cu Cristian Oroșanu la ceas aniversar

(Costin Popa – 15 octombrie 2012)

Costin Popa: Împlinirea vârstei de 40 de ani a dirijorului Cristian Oroșanu a fost marcată recent de Filarmonica din Brașov printr-un concert special, aniversar. Cum a fost și cu ce impresii a rămas sărbătoritul?

Cristian Oroșanu: Rămân cu o amintire deosebită, nu doar pentru că a fost o aniversare, ci și pentru că a fost un program foarte reușit. Orchestra s-a întrecut pe sine, iar pianista israeliană Dorel Golan a fost fantastică în **Concertul nr.5 în Fa major** de Saint-Saëns.

C. P.: Repertoriul a fost alcătuit din muzică franceză și Ceaikovski. Cum a fost ales? Sunt preferințe?

C. O.: Prima parte a programului a fost construită în jurul solistei, o minunată interpretă a concertelor lui Saint-Saëns. Piesa lui Gounod, **„Marche funèbre d'une marionette"** se potrivește foarte bine cu atmosfera luminoasă a concertului supranumit „Egipteanul"; în plus, este puțin cunoscută. Îmi place să aduc în repertoriul Filarmonicii aproape de fiecare dată ceva nou, ce nu se cântă des. Cât privește **Simfonia „Patetica"**, multă vreme n-am avut curajul s-o dirijez; acum mai bine de 16 ani, Filarmonica din Ploiești s-a aflat sub bagheta mea la Festivalul tinerilor dirijori de la Bușteni, cu această a șasea simfonie ceaikovskiană, la două zile după înmormântarea mamei mele. Nu știu de ce am ales aniversarea mea pentru a relua titlul. A fost o inspirație de moment și m-am bucurat să redescopăr geniul acestei partituri.

C. P.: Desigur, în subconștient, ai dedicat-o memoriei mamei. Cristian, website-ul propriu arată că, după nici 20 de ani de carieră, ai acumulat o multitudine de opusuri din toate epocile componistice, de la Vivaldi și Albinoni la Aaron Copland și Scott Joplin, printre care „piese grele" precum aproape toate simfoniile de Beethoven, simfoniile de Brahms, trei simfonii de Mahler etc. etc., opere de la Cimarosa la Manuel de Falla, trecând prin Mozart, Verdi, Puccini. Nu mai vorbesc de repertoriul românesc. Aproape 400 de titluri, din care 30 partituri lirice. Ponderea este clară în favoarea simfonicului, dar și opera ocupă un loc important. Lucrările sunt studiate sau chiar dirijate?

C. O.: Tot ceea ce se găseşte pe pagina mea web sunt lucrări dirijate. Bineînțeles, cele studiate sunt mult mai numeroase, dar eu nu le consider ca făcând parte din repertoriu până nu le prezint în fața publicului. Referitor la ponderea simfonicului, este adevărat că în ultima vreme dirijez mai mult acest gen. Dar nu uitați că timp de 7 ani am fost angajat în teatre lirice (Opera Română din Cluj-Napoca și Opera Națională Bucureşti), iar in acea perioadă situația era inversă. De asemenea, nu putem compara numeric titlurile de operă cu cele simfonice: **„Tosca"** și un **Dans slav** de Dvorak nu au aceeași pondere, atât ca durată, cât și ca dificultate. Cert este că îmi face mare plăcere să dirijez atât operă cât și simfonic. Una se completează cu cealaltă și cred că un dirijor ar trebui să se apropie de amândouă domeniile.

C. P.: Cum reușești să te apropii de o asemenea diversitate de stiluri?

C. O.: În primul rând, cred că este vorba de o anumită deschidere, apoi trebuie să fie și un rezultat al hazardului. Pe parcursul carierei, suntem confruntați cu diverse oportunități, iar câteodată acestea vin din diverse zone stilistice. Repertoriul meu nu este atât de divers pe cât pare la prima vedere. De exemplu, muzica barocă și muzica nouă nu figurează des pe afișele mele.

C. P.: Revin la subiectul preferințelor. Trebuie să existe. Unde se simte cel mai bine Cristian Oroșanu?

C. O.: E greu de spus. Mulți muzicieni își exprimă preferințele față de anumiți compozitori. Eu nu cred că aş putea numi vreun compozitor preferat, ci aş putea să fac o listă cu anumite lucrări de care mă simt mai apropiat. Pornesc întotdeauna de la principiul că un opus trebuie bine înțeles ca să poată fi bine redat publicului. Și asta pornește de la dirijor, în cazul repertoriului simfonic. Cum aş putea eu să conving orchestra de o piesă pe care eu însumi nu o înțeleg bine? Și cu atât mai puțin publicul! Ca să vă dau doar un exemplu, mă simt atras de poemele simfonice ale lui Richard Strauss, mai puțin **„Așa grăit-a Zarathustra"**. Probabil, cândva, mai târziu în cariera mea, acest opus îmi va intra în repertoriu, dar nu înainte de a simți că îl înțeleg destul de bine ca să-l înfățișez publicului.

C. P.: O problemă punctuală referitoare la teritoriul liric. În evaluările critice, unii cronicari și nu numai ei remarcă accentuat și obsesiv, deseori, capabilitatea șefilor de orchestră de a urmări cântăreții. Sigur, este o calitate importantă dar mi se pare colaterală. În fond, dirijorul este conducătorul spectacolului, cel care imprimă concepția sa proprie asupra lucrării. Cum vezi corelarea acestor aspecte?

C. O.: Sigur, dirijorul este conducătorul spectacolului și e bine ca artiștii lirici să-l urmeze în concepția asupra lucrării. Capacitatea unor șefi de orchestră de a „urmări cântăreții" se referă la abilitatea lor de a se adapta, atât situațiilor dramatice din scenă, care schimbă considerabil concepția strict muzicală de la repetițiile de cabină, cât și inerentelor situații de urgență care intervin pe scenă din motive total extramuzicale (mișcare prea încărcată, curent, acustică defectuoasă, praf, răceală, respirație scurtă, voce mai lirică sau mai spinto etc.). În comparație cu un concert simfonic, unde dirijorul este într-adevăr stăpân peste orice, la operă este nevoie de maleabilitate și de o viteză de reacție destul de bună. De aceea, opera reprezintă o foarte bună școală pentru începuturile carierei dirijorale.

C. P.: Trebuie să înțeleg că acum, când te apropii de maturitatea artistică, opera a trecut pe planul secund al preocupărilor tale?

C. O.: M-aș exprima așa: iubesc opera și mă apropii de ea din când în când, atât cât imi permite timpul. Mi-e greu să mai accept un angajament permanent la o Operă, așa cum am făcut-o la începutul carierei, dar revin cu drag în calitate de invitat, atât în țară cât și în străinătate. Simt foarte clar buna influență a operei în calitatea frazării și respirației repertoriului simfonic. În același timp, doresc să păstrez distanța față de o oarecare rutină care se instalează dupa un timp în sistemul nostru de teatre „de repertoriu".

C. P.: Changeons propos... Odată cu concertul aniversar a fost vernisată la Brașov o expoziție de fotografie a cărei semnătură îți aparține. Un hobby, desigur. Te rog să-l prezinți.

C. O.: Expoziția a impresionat publicul și am primit deja câteva comenzi, ceea ce pentru mine este un foarte încurajator început! Iată o mică istorie. Acum vreo câțiva ani, într-o vacanță, am observat că-mi pot odihni urechile folosind ochii, continuând astfel să-mi satisfac setea de frumos. Așa am început să „văd" ceea ce eram obișnuit să aud, să apreciez natura, să surprind momente, trăiri, imagini ale sufletului în mișcare. Plimbările pe munte au devenit o plăcere artistică și m-au apropiat de anturajul apreciatului fotograf brașovean Mihai Moiceanu, de la care am învățat multe din tainele exprimării prin imagine. Vă mărturisesc, emoțiile pe care le-am resimțit pentru această expoziție au fost mai mari chiar decât pentru concertul simfonic la pupitrul Filarmonicii din Brasov.

C. P.: Ce teme îți sunt familiare?

C. O.: Îmi place mult fotografia macro, în care mă pot apropia cu obiectivul foto de lumea cea nevăzută ochiului liber. Poate că sunt atras de aceast univers minuscul datorită studiului partiturilor, cu care se aseamănă într-o oarecare măsură.

C. P.: Ce-și propune pentru viitor dirijorul Cristian Oroșanu?

C. O.: Există o latură mai nouă a activității mele, mai puțin cunoscută deocamdată. Este vorba de activitatea pedagogică, cu care cochetez de mai multă vreme și care s-a conturat mai evident în ultimii ani, odată cu reînființarea catedrei de dirijat de la Iași, sub conducerea mea și a maestrului Gheorghe Victor Dumănescu. De asemenea, am organizat deja două masterclasses cu Filarmonica Moldova și cu Opera Națională din Iași. Anul viitor, intenționez să organizez un masterclass internațional de dirijat la Brașov.

C. P.: Prezențe bucureștene?

C. O.: Aștept cu drag publicul la cele două concerte pe care le voi dirija în această stagiune la pupitrul Orchestrei Naționale Radio: primul foarte curând, în 2 noiembrie, cu un program Brahms; al doilea în 22 februarie 2013, cu un repertoriu francez, care va cuprinde printre altele o piesă puțin cunoscută la noi, Stabat Mater de Poulenc. De asemenea, intenționez să aduc expoziția de fotografii la Universitatea Națională de Muzică din București, la începutul lunii decembrie.

C. P.: Și pentru că astăzi este ziua ta de naștere, îți doresc La Mulți Ani! cu sănătate și împliniri pe toate planurile.

C. O.: Vă mulțumesc mult.